

De Schrijf.be-stijlgids

Onze taalafspraken hakken uw knopen door

Het Groene Boekje, de Nederlandse spraakkunst en - voor België - de BIN-normen leggen *niet* alle taalkwesties vast.

Daarom hanteert Schrijf.be taalafspraken, die een uniforme schrijfstijl garanderen. Die bundelden we in deze schrijfstijlgids.

Pas op: over sommige kwesties houden andere copywritingbureaus er andere meningen op na. Wees gerust: onze keuzes worden geruggensteund door diverse gerenommeerde stijlgidsen.

Dit is Stijlgids-versie 1.44 van 15/04/2011

Hiërarchie van de taalbronnen

• **Spelling**

Hanteer de officiële spelling van de Woordenlijst Nederlandse Taal. Staat er een woord niet in? Volg dan Van Dale Praktijkgids Spelling.

• **Woordenschat**

Raadpleeg eerst Van Dale (Online, de 'Dikke', Praktijkwoordenboek), dan Taaladvies.net.

• **Grammatica**

Respecteer de Nederlandse spraakkunst. (www.let.ru.nl/ans/e-ans/), daarna de Schrijfwijzer van Renkema.

• **Stijl**

Raadpleeg de taalbronnen in deze volgorde:

1. Taaladvies.net
2. VRTtaal.net
3. Taaltelefoon
4. Klare Taal VRT
5. Stijlboek VRT
6. Stijlboek De Standaard

Zijn er **meerdere correcte mogelijkheden**?

Dan gebruikt iedere copywriter en eindredacteur van Schrijf.be consequent deze keuzes:

aanhalingstekens en leestekens

- Komma voor of na aanhalingsteken in een onderbroken citaat?

- ◊ Voor het aanhalingsteken, als de komma er in het niet-onderbroken citaat ook al zou staan.
"Jan," riep hij, "speel je mee?"
Want: "Jan, speel je mee?"
- ◊ Na het aanhalingsteken in het andere geval.
"Denk je", zei hij, "dat Jan meespeelt?"
Want: "Denk je dat Jan meespeelt?"
- Punt, vraagteken, uitroepeteken voor of na aanhalingsteken?
 - ◊ Voor het aanhalingsteken als de hele zin wordt aangehaald.
Jan zei: "Ik speel niet mee."
Jan riep: "Ik speel niet mee!"
Jan vroeg: "Mag ik niet meespelen?"
 - ◊ Na het aanhalingsteken in het andere geval.
Jan mompelde iets als "Niet meespelen".
 - ◊ Zet geen punt na het aanhalingsteken als er al een punt, uitroepeteken of vraagteken vóór staat.
WEL Jan vroeg: "Mag ik niet meespelen?"
NIET Jan vroeg: "Mag ik niet meespelen?".
Ook een vraagteken na een vraagteken vervalft.
WEL Vroeg Jan: "Mag ik niet meespelen?"
NIET Vroeg Jan: "Mag ik niet meespelen?"?
Andere leestekencombinaties zijn wel mogelijk:
. "? - !" ? - ?"!
Zei Jan: "Ik speel mee."?
Riep Jan: "Ik speel mee!"?

Ref. *Taalunieversum.org*

aanhalingstekens...

- Gebruik dubbele aanhalingstekens ("x") voor een citaat.
 - ◊ Geciteerde zinnen
Hij zei: "Scheer je weg!"
 - ◊ Tenzij voor een citaat binnen een citaat
"Hij heeft 'Scheer je weg' gezegd", verklaarde ze.
- Gebruik in alle andere gevallen enkele aanhalingstekens ('x').
 - ◊ Nieuwvorming van eigen makelij
De copywriters van Schrijf.be zijn 'tekstatleten'.
 - ◊ Ironie of woordspeling
Hij zag er weer 'stralend' uit. (niet dus)
 - ◊ Zelfnoemfunctie
Waaraan denkt u bij het woord 'copywriter'?
 - ◊ Als vervanging van 'zogeheten' of 'zogenaamd'
De 'copywriter' was eigenlijk een gelegenheidsdichter.
of: De zogenaamde copywriter was een gelegenheidsdichter.
Dus nooit 'zogenaamd' én aanhalingstekens.

Ref. *Trouw Schrijfboek en Schrijfwijzer*

cursief i.p.v. aanhalingstekens

- woorden die u wilt accentueren

Stuur het *origineel* terug, geen kopie.

- vreemde woorden

Het is een *awareness*-programma.

- titels van boeken, kranten, tijdschriften en namen van films en programma's

Ik las het in *Humo*.

- wetenschappelijke namen

De pneumokok (*Streptococcus pneumoniae*) is gevaarlijk.

Bemerkt dat de haakjes *niet* gecursiveerd worden.

aanspreking__

Schrijf in brieven en mailings geen komma na de aanspreking en na de slotformulering.

Ref. BIN-normen

accentueren__

Vermijd zoveel mogelijk accenttekens.

Je kunt het best de zin herschrijven om het woord van uw keuze te benadrukken.

- Gebruik altijd het 'accent aigu':

én

Vermijd dus de *ù* en de *à* van uw toetsenbord.

ú en *dát*, *niet* *ù* en *dàt*

- Accent mag ook om verkeerde interpretatie te voorkomen.

vóorkomen/voorkómen, óndergaan/ondergáán

- Het volledige woord beklemtonen? Zet het woord cursief. *Stuur het origineel terug, geen kopie.*

Onderstreep niet, tenzij in direct mail, waar de onderstreepte woorden 'fixatiepunten' zijn voor snelle levering.

Onderstreep nooit in webteksten of e-zines, waar onderstreping op een klikbare koppeling duidt.

- Zie ook [één/een](#)

afkortingen

Volg de schrijfwijze van [Van Dale Afkortingen](#).

beklemtone

Zie: [accentueren](#)

beletselteken (...)

- Schrijf een spatie *vóór* en een spatie na het beletselteken, tenzij het beletselteken een deel van het woord vervangt: dan komt er géén spatie voor.

Potverd..., wat ze me toen vertelde ... grenst aan het ongelooflijke.

- U mag het beletselteken ook vervangen door een gedachtestreepje.

Ik was heel gelukkig – tot de dag erna.

- Schrijf geen komma of extra punt na het beletselteken.
Dat had ik nooit gedacht ...

bijvoorbeeld

Indien afgekort, schrijf: bijv.

citaat

Zie aanhalingstekens

één_..

Vermijd zoveel mogelijk *één*.

Gebruik alleen als er verwarring kan ontstaan met 'n.

een voor een, een van de duurste vs. Kies er één.

elk/ieder

Kies 'ieder' voor een persoon en 'elk' voor een niet-persoon.

Ze kregen ieder een boek.

euro

- In lopende, niet-wervende teksten schrijven we: **euro** (met kleine letter).
Ik heb nog 52 euro te goed.
- In wervende teksten (reclame, mailing, flyer, enz.): € voor het bedrag geschreven met spatie.
Eenmalige aanbieding: € 52,50
Bij gehele getallen schrijven we geen streepje of nullen.
Dus niet: € 52,- of € 52,00 - wel: € 52
- In financiële teksten (jaarverslagen, facturen, enz.) de valutacode *achter* het bedrag: **EUR**
Balanstotaal: 5000 EUR.

gedachtestreepje

Gebruik *niet* het korte koppelteken van uw toetsenbord, wél het langere 'halve kastlijntje'. *wel: –, niet: -*

Druk hiervoor *niet* op het minteken van uw toetsenbord, wél tegelijk op de Ctrl-toets en het minteken van uw *numerieke* klavier (rechts).
. Voor en na het gedachtestreepje staat een spatie.

Bij standaard MS Word-instelling wordt een gewoon min- of koppelteken overigens automatisch een (iets langer) gedachtestreepje als u daarna de spatietoets en een andere toets intikt.

Op uw website typt u **–** in de HTML-code.

Dan verschijnt er: – en niet -.

Onze taal

getallen - cijfer of woord?

Schrijf getallen tot en met twintig voluit in een doorlopende tekst. Ook

tientallen, honderdtallen, duizendtallen, enz.

De andere in cijfers. **achttien woorden** vs. **77 letters**

Uitzonderingen

- Alles in cijfers: als in eenzelfde alinea getallen in cijfers en letters zouden worden gemengd.

De zin telt 18 woorden en 77 letters.

- Altijd in cijfers: maten, gewichten, percentages, bedragen.

- In cijfers als we de nadruk willen leggen.

getallen - spatie of punt?

Een punt. Deel getallen van *meer* dan vier cijfers op in groepjes van drie cijfers, gescheiden door een punt.

Dus: **2565**, maar: **45.888** en **485.225.365**

Afwijkend van de BIN-normen, Schrijf.be volgt hier de Redactiewijzer, omdat het gebruik van de punt gangbaar is.

getallen - rangtelwoorden

Bij voorkeur met letters: **eerste**, **tweede**

Zo niet, de hoorbare uitgang: **1ste**, **2de**, **8ste** (*niet 1ste, 1e of 1e*)

graden

- Celsius: °C mét spatie (**25 °C**)
Fahrenheit: °F mét spatie (**25 °F**)
Kelvin: K (**25 K**) (*dus zonder °*)
- booggraden, alcoholgraden of temperatuurgraden zonder C, F of K:
géén spaties tussen getal en ° (**hoek van 45°**, **bier van 5°**, **25° warm**)

Taalunieversum

hebben

u hebt / hebt u (*niet: u heeft / heeft u*)

u hebt u vergist (*niet: u hebt zich vergist of u heeft zich vergist*)

houden (idem: glijden, houden, rijden, snijden en uitscheiden)

ik hou / hou jij / Hou op!

We kiezen voor de spreektaalvorm (zonder d)

Taaladvies

internet

op internet (*niet: op Internet / op het internet / op het Internet*)

koppen en alineakopjes

Schrijf koppen en alineakopjes zonder punt op het einde (een vraag- of uitroepteken moet/mag wel).

Maak ze zo bondig mogelijk (vergelijk met krantenkoppen).

kunnen

jij kunt / kun jij (*niet: jij kan / kan jij*)

u kunt / kunt u (*niet: u kan / kan u*)

leestekens

Schrijf geen spatie voor, maar wel één spatie na de volgende leestekens: punt, komma, puntkomma, dubbelpunt, vraagteken, uitroepeten.

In direct mail *mag* u de zinnen van elkaar scheiden door twee spaties.

letterwoorden

Volg de schrijfwijze van Van Dale Afkortingen.

merknaam: samenstelling

Schrijf in samenstellingen met een merknaam voorop, een koppelteken.

Schrijf.be-stijlgids

VRTtaal.net

maten en gewichten

Schrijf maten en gewichten volgens de internationale normen, met een spatie ervoor en zonder punt erachter:

(meer op <http://taaladvies.net/taal/advies/tekst/20/>)

- are, hectare: a, ha
- ampère: A
- byte, kilobyte, megabyte: B, KB, MB
 - ◊ KB = 1024 bytes (2 tot de 10de macht)
 - ◊ kB = 1000 bytes
- kilocalorie: kcal
- gram, kilogram: g, kg
- hertz: Hz
- joule, kilojoule: J, kJ
- liter, hectoliter: l, hl
- meter, kilometer, centimeter, millimeter: m, km, cm, mm
- newton: N
- paardenkracht: pk
- seconde: s
- ton: t
- volt: V
- watt, kilowatt, kilowattuur: W, kW, kWh

meervoud op 'n' of 's'

Laat het Groene Boekje voor het meervoud van een zelfstandig naamwoord de keuze tussen -en en -s (bijvoorbeeld offerten of offertes, experten of experts)? Surf dan naar www.Google.be, kies er 'pagina's in het Nederlands' en vergelijk het aantal zoekresultaten voor beide vormen. Kies de vorm met de meeste 'hits'.

7300 offerten versus 1.200.000 offertes -> kies offertes.

Zo houdt Schrijf.be de vinger aan de pols van de vorm die de hedendaagse taalgebruiker zelf verkiest.

namen

Familienamen (België) en achternamen (Nederland) waarin voorzetsels en/of lidwoorden voorkomen (van, de, het), worden in België en Nederland

verschillend geschreven:

- België:
 - ◊ Altijd zoals de naam in het register van de burgerlijke stand - en op de identiteitskaart - wordt vermeld.
Van Rompuy Wim - Wim Van Rompuy
de Smid Peter - Peter de Smid
 - Nederland:
 - ◊ Geen voornaam of voorletter voor de achternaam?
Hoofdletter! **Mijnheer Van de Put**
 - ◊ Wel voornaam of voorletter voor de achternaam?
Kleine letter! **P. van de Put en Jan van de Put.**
 - ◊ Dubbele naam van gehuwde vrouwen?
Kleine letter! **Petra van de Put-de Smid.**
- Merk op: geen spatie voor of na het koppelteken.

om

Gebruik in een beknopte bijzin met zinsdeelfunctie + infinitief ingeleid door 'te' altijd de 'om', ook als die facultatief is.

Hij beloofde om haar te bellen. (niet: *Hij beloofde haar te bellen.*)

Volgens de Nederlandse Spraakkunst is in schrijftaal de 'om' soms facultatief, maar wordt hij wel aanbevolen.

opsommingen

Gebaseerd op 'Alles over leestekens' door Peter van der Horst én op Taalink 241.

Bestaat de opsomming uit zinnen met een werkwoord?

Hoofdletter vooraan en een punt achteraan.

Dit zijn de mogelijkheden:

- **U boekt een andere vlucht.**
- **U wacht in de transitzone.**
- **U overnacht in het hotel.**

Bestaat de opsomming uit woordgroepen?

Kleine letter vooraan, puntkomma achteraan,

behalve het laatste opsommingsdeel: dat krijgt een punt.

Dit zijn de mogelijkheden:

- **uw vlucht herboeken;**
- **in de transitzone wachten;**
- **in het hotel overnachten.**

Bestaat de opsomming uit woorden?

Kleine letter vooraan, geen leesteken achteraan.

Dit zijn de mogelijkheden:

- **herboeken**
- **wachten**
- **overnachten**

Opsommingen in website, e-mailing, e-mail, mailing of advertentie?

In deze 'snelle' media schrijft u nooit leestekens of hoofdletters,

tenzij de opsomming uit volzinnen bestaat. Dan gewoon een hoofdletter
vooraan en een punt achteraan.

Uw mogelijkheden:

- uw vlucht herboeken
- in de transitzone wachten
- in het hotel overnachten

procent, %

Schrijf in doorlopende teksten zoveel mogelijk *procent* voluit.

Dat geldt voor 20 procent van de inwoners.

Anders geen spatie tussen het getal en het %-teken.

20%

Afwijkend van de BIN-normen, Schrijf.be volgt hier de Redactiewijzer en Schrijfwijzer.

rekeningnummer

- België
 - ◊ Bank- en postrekening: 123-4567890-12
 - ◊ Internationaal:
IBAN BE00 0000 0000 0000 BIC XXXXXXXX
- Nederland
 - ◊ Bankrekening: 12.34.56.789
 - ◊ Postbankrekening: 1234567

splitsbare voornaamwoordelijke bijwoorden

U *kunt* daarheen, hierdoor, waarover, eronder, enz. splitsen:

Is dit een voorstel, waar je mee kunt leven?

Maar wij kiezen ervoor om niet te splitsen:

- Een voorstel, waarmee je kunt leven.
(niet: Een voorstel, waar je mee kunt leven.)

Eén uitzondering: de voornaamwoordelijke bijwoorden met 'er',
waar de gesplitste vorm soms gebruikelijker is (of zelfs de enige bruikbare).
De leidraad hier? Volg je taalgevoel.

- Hij moet het er maar mee doen.
(niet: Hij moet het ermee maar doen.)
- Ik luis hem erin.
(niet: Ik luis er hem in.)

Taaldadvies.net

telefoonnummer, faxnummer

Geen puntjes tussen de getallen, die we van rechts naar links per twee
rangschikken. Afwijkingen voor mnemotechnische redenen zijn toegelaten (bijv.
015 456 456).

- Belgische nummers
Spatie na het zonennummer:
015 27 55 10

▪ **Nederlandse nummers**

Netnummer tussen haakjes:

(071) 123 45 67

▪ **Internationale nummers**

Nooit haakjes:

+32 15 27 55 10 en +31 71 123 45 67

tijdsaanduiding

Volgens het 24 uurssysteem.

- Bij volle uren: vermeld alleen het uur.
om 16 uur (alternatief: om 16 u.)
- Als ook minuten vermeld zijn:
schrijf een punt tussen de uren en de minuten.
van 9.00 tot 12.15 uur (alternatief: van 9.00 tot 12.15 u.)
- In tijdstabellen: gebruik een dubbelpunt.
16:00 - 18:15

voor Christus en na Christus korten we af als v.Chr. en n.Chr.

Taaltelefoon

titels van publicaties

Zet titels van boeken, kranten, tijdschriften en namen van films en programma's cursief, zonder aanhalingstekens.

Ik las het in *Humo*.

u

Altijd kleine letter.

Vermijd je/jij in bedrijfscommunicatie, tenzij voor een jeugdig publiek.

vetjes

Gebruik geen vetjes in lopende teksten, omdat ze de bladspiegel onrustig maken. Uitzonderingen zijn webteksten en mailings, waar vette woorden een snelle 'scanning' van de tekst mogelijk maken.

vreemde woorden

Zet een vreemd woord cursief.

Het is een *cross-cultural* programma.

willen

jij wilt (niet: jij wil)

u wilt / wilt u (niet: u wil / wil u)

hij wil / wil hij (niet: hij wilt / wilt hij)

werkwoordgroepen met een deelwoord

Hij denkt dat ik het zou hebben gedaan.

zou gedaan hebben? gedaan zou hebben?

- vermijd werkwoordgroepen zoveel mogelijk
- zet het deelwoord achteraan (*zou hebben gedaan*)

Dat is voor Vlamingen en Nederlanders aanvaardbaar.

Tussenplaatsing (*zou gedaan hebben*) is Belgisch Nederlands.

(meer op <http://taalunieversum.org/taal/advies/tekst/37>)

woordkneusjes

Vermijd woordkneusjes zoals 'ns, z'n, 'n, d'er,

Vermijd *makkelijk*, schrijf *gemakkelijk*.

zijn

u bent / bent u (*niet: u is / is u*)

zullen

jij zult / zul jij (*niet jij zal / zal jij*)

u zult / zult u (*niet: u zal / zal u*)

